

Sygn. akt I ACa 418/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący - Sędzia	SA Walentyna Łukomska – Drzymała (spr.)
Sędziowie:	SA Danuta Mietlicka SA Jerzy Nawrocki
Protokolant	sekr. sądowy Magdalena Szymaniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 października 2013 r. sprawy

z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą
w W.

przeciwko J. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia
18 kwietnia 2013 r., sygn. akt I C 319/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że utrzymuje w mocy
nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Lublinie w dniu 30 marca
2012 r. w postępowaniu nakazowym w sprawie sygn. akt I Nc 73/12;

II. zasądza od pozwanego J. K. na rzecz powoda Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 90.400 zł
(dziewięćdziesiąt tysięcy czterysta) tytułem kosztów postępowania
apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 418/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Lublinie uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym
wydany przez Sąd Okręgowy
w Lublinie w dniu 30 marca 2012 roku, w sprawie o sygn. akt I Nc 73/12
i powództwo Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą
w W. skierowane przeciwko pozwanemu J. K.

o zasądzenie kwoty 1.700.000 zł oddalił (pkt I), zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7.234 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II), nakazał ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Lublinie kwotę 63.750,00 zł tytułem kosztów sądowych, których pozwany nie miał obowiązku uiścić.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy wskazał na następujące ustalenia i motywy swego rozstrzygnięcia:

W dniu 27 października 1997 roku powód - Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zawarł ze (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. (pozostającą poza sporem) umowę rachunku bankowego bieżącego o numerze (...) - (...). W dniu 6 marca 2002 roku powód zawarł z w/w Spółką umowę Nr (...) o Kredyt w Rachunku Bieżącym, na podstawie której Bank udzielił spółce kredytu na rachunku bieżącym w kwocie 700.000 zł. Tytułem zabezpieczenia udzielonego kredytu, Spółka (...) wystawiła i wręczyła powodowi weksel in blanco, który poręczony został przez pozwanego J. K..

W dniu 21 marca 2002 roku powód zawarł z w/w Spółką Aneks Nr (...) do umowy Nr (...) o Kredyt w Rachunku Bieżącym, na podstawie którego Bank podwyższył spółce (...) kwotę udzielonego kredytu do kwoty 1.000.000 zł, jednocześnie przedłużając okres kredytowania do dnia 6 marca 2003 roku. Tytułem zabezpieczenia podwyższonej kwoty kredytu w/w Spółka wystawiła i wręczyła powodowi kolejny weksel in blanco, który również poręczony został przez pozwanego J. K..

W dniu 14 marca 2003 roku powód zawarł z w/w Spółką kolejny aneks - Aneks Nr (...) do w/w umowy o kredyt, na podstawie którego Bank podwyższył spółce kwotę udzielonego kredytu na rachunku bieżącym do kwoty 1.700.000 zł, jednocześnie przedłużając okres kredytowania do dnia 13 marca 2003 roku, a następnie do kwoty 3.400.000 zł z jednoczesnym przedłużeniem okresu kredytowania do dnia 30 września 2003 roku. Tytułem zabezpieczenia podwyższonej kwoty kredytu w/w Spółka (...) wystawiła i wręczyła powodowi kolejny weksel in blanco, który również poręczony został przez pozwanego J. K..

W dniu 30 września 2003 roku powodowy Bank zawarł z w/w Spółką kolejny Aneks Nr (...) do w/w umowy o kredyt, na podstawie którego Bank przedłużył okres kredytowania do dnia 29 września 2004 roku. Tytułem zabezpieczenia roszczeń powoda z tytułu przedłużenia okresu kredytowania, w/w Spółka podpisała powodowi do wymienionych wyżej trzech weksli in blanco nową deklarację wekslową, a pozwany J. K. złożył nowe oświadczenie jako poręczyciel wekslowy.

W dniu 18 grudnia 2003 roku powodowy Bank zawarł ze Spółką (...) jeszcze jeden aneks - Aneks Nr (...) do w/w umowy o kredyt, na podstawie którego Bank utrzymując okres kredytowania do dnia 29 września 2004 roku – podwyższył spółce (...) kwotę kredytu do kwoty 3.900.000 złotych. Tytułem zabezpieczenia roszczeń powoda z tego tytułu Spółka ta podpisała powodowi do wymienionych wyżej trzech weksli in blanco nową deklarację wekslową, a pozwany J. K. złożył nowe oświadczenie jako poręczyciel wekslowy.

Z uwagi na fakt, iż w/w Spółka (...) nie dokonała na rzecz powoda zapłaty zadłużenia z tytułu udzielonego spółce kredytu, w dniu 31 lipca 2007 roku powód zawarł z nią porozumienie restrukturyzacyjne, na podstawie którego jego strony określiły między innymi sposób spłaty zobowiązań spółki (...) wobec powoda. Zgodnie z art. (...) porozumienia strony ustaliły, że każda z jego stron może dokonać wypowiedzenia porozumienia z 30-dniowym terminem wypowiedzenia, zaś w przypadku zagrożenia upadłością drugiej strony – z 7-dniowym terminem wypowiedzenia. Tytułem zabezpieczenia roszczeń powoda z tytułu zawarcia powyższego porozumienia oraz spłaty kredytu udzielonego spółce (...) przez powoda, Spółka ta podpisała powodowi do wystawionych i wręczonych wcześniej powodowi trzech weksli in blanco nową deklarację wekslową, a pozwany J. K. złożył nowe oświadczenie jako poręczyciel wekslowy. W dniu 7 lipca 2008 roku powód zawarł z w/w Spółką Aneks Nr (...) do porozumienia restrukturyzacyjnego z dnia 26 lipca 2007 roku, na podstawie którego jego strony określiły wysokości i terminy poszczególnych rat spłaty zadłużenia spółki (...) wobec powoda, a także wysokość i sposób naliczania odsetek. Z uwagi

na fakt, iż w/w Spółka nie wywiązała się z zobowiązań wynikających z porozumienia restrukturyzacyjnego oraz Aneksu Nr (...) do tego porozumienia, pismem z dnia

2 października 2008 roku powód dokonał wypowiedzenia przedmiotowego porozumienia wraz z Aneksem Nr (...) ze skutkiem na dzień

15 października 2008 roku oraz wezwał Spółkę oraz pozwanego J. K. do zapłaty kwoty 5.842.919 zł w terminie do dnia 15 października 2008 roku. Przedmiotowe pismo zostało doręczone Spółce (...) w dniu

13 października 2008 roku, zaś pozwanemu J. K. w dniu

13 października 2008 roku .

Postanowieniem z dnia 4 grudnia 2008 roku Sąd Rejonowy (...)w P. XI Wydział Gospodarczy do spraw upadłościowych naprawczych, w sprawie o sygn. akt XI Gup 83/08, ogłosił upadłość (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. obejmującą likwidację majątku upadłego. W dniu 5 marca 2009 roku powód zgłosił do masy upadłości tej Spółki wierzytelność w łącznej kwocie 5.939.936,59 zł. Postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2009 roku Sąd Rejonowy (...) w P. uznał wierzytelności powoda w kategorii III w kwocie 3.978.218,24 zł oraz w kategorii IV w kwocie 1.961.718,35 zł.

W toku postępowania upadłościowego powodowi wypłacono łącznie kwotę 1.803.323,80 zł. Postępowanie upadłościowe zakończono w dniu 24 stycznia 2012 roku.

W dniu 2 marca 2012 roku powód wypełnił trzy weksle in blanco wręczone przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością

z siedzibą w M. powodowi tytułem zabezpieczenia spłaty w/w kredytu. Pierwszy z weksli in blanco wystawiony przez tę Spółkę a poręczony przez pozwanego, złożony w powodowym Banku w dniu 6 marca 2002 roku został wypełniony na kwotę 700.000 zł z terminem płatności na dzień 12 marca 2012 roku. Drugi z weksli in blanco wystawiony przez Spółkę a poręczony przez pozwanego, złożony w powodowym Banku w dniu

22 marca 2002 roku został wypełniony na kwotę 300.000 zł z terminem płatności na dzień 12 marca 2012 roku. Trzeci z weksli in blanco wystawiony także przez w/w Spółkę, a poręczony przez pozwanego, złożony w powodowym Banku w dniu 14 marca 2003 roku został wypełniony na kwotę 700.000 zł

z terminem płatności na dzień 12 marca 2012 roku. Jednocześnie powodowy Bank wezwał pozwanego – jako poręczyciela wekslowego – do wykupu przedmiotowych weksli w wysokościach i terminach wskazanych na wekslach. Wezwanie to zostało doręczone pozwanemu w dniu 5 marca 2012 roku.

Przeciwko pozwanemu nie były podejmowane przez powoda żadne działania zmierzające bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia powodowego Banku.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o powołane

w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dowody, których strony nie kwestionowały i którym Sąd w całości dał wiarę. Treść zgromadzonych

w sprawie dowodów z dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron, nie budziły one również wątpliwości Sądu Okręgowego tak co do ich formy, prawdziwości jak i treści.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, iż nakaz zapłaty wydany w sprawie w trybie nakazowym podlega uchyleniu, zaś powództwo podlega oddaleniu w całości w świetle przepisów art. 32

w zw. z art. 103 i 104 oraz art. 47 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282).

W niniejszej sprawie, powodowy Bank dochodził należności z trzech weksli in blanco, które zabezpieczały należności powoda wynikające z zawartej przez powoda z w/w Spółką umowy kredytowej, domagając się zasądzenia od pozwanego jako poręczyciela wekslowego na rzecz powoda kwoty 1.700.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Pozwany podnosił w niniejszej sprawie zarzut wypełnienia przedmiotowych weksli po upływie przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego oraz zarzut nie wykazania co składa się na sumę wekslową. Fakt, iż pozwany udzielił poręczenia wekslowego jest bezsporny.

Po przywołaniu treści art. 32, art. 104 i art. 47 prawa wekslowego Sąd Okręgowy wskazał, iż sam fakt zaciągnięcia przez pozwanego ważnego zobowiązania wekslowego nie budzi wątpliwości. Kwestią wymagającą zbadania w niniejszej sprawie była natomiast okoliczność, czy powód wypełniając weksle w dacie 2 marca 2012 roku był uprawniony do ich wypełnienia wobec pozwanego, a zatem czy przedmiotowe weksle zostały wypełnione zgodnie z deklaracją wekslową.

Po omówieniu charakteru zobowiązania wynikającego z weksła in blanco oraz natury odpowiedzialności poręczyciela wekslowego Sąd Okręgowy wskazał, iż w następstwie wypełnienia weksła in blanco zgodnie z porozumieniem wekslowym, co do jego uzupełnienia powstaje zobowiązanie wekslowe osoby podpisanej na wekslu in blanco, o treści określonej w tekście powstałym na skutek wypełnienia. Odbiorca weksła in blanco uzyskuje zatem z mocy porozumienia uprawnienie do spowodowania powstania zobowiązania wekslowego osoby, która złożyła podpis na wekslu in blanco. Działanie to ma charakter jednostronnej czynności prawnej. Wynikająca z porozumienia osoby wręczającej weksel in blanco i jego odbiorcy ścisła więź pomiędzy zobowiązaniem wekslowym, a zobowiązaniem, z którego wynika podlegająca zabezpieczeniu wierzytelność, przejawia się w tym, że wierzyciel nie może z mocy weksła uzyskać w zasadzie więcej praw niż przysługuje mu w ramach stosunku, z którego wynika podlegająca zabezpieczeniu wierzytelność. Przyjmuje się też, iż deklaracja wekslowa podpisana również przez poręczyciela wekslowego jest wiążącą strony umową, która określa samoistnie warunki wypełnienia weksła in blanco - art. 10 Prawa wekslowego. Przez udzielenie poręczenia wekslowego nawiązuje się stosunek wekslowy między poręczycielem a remitentem, a nie między poręczycielem a poręczonym (wystawcą), tych ostatnich łączy natomiast stosunek cywilnoprawny, w ramach którego dojść może do rozliczeń. Poręczyciel odpowiada więc tak jak każdy dłużnik solidarny, a jego zobowiązanie ma być samodzielny i abstrakcyjny.

W deklaracji wekslowej (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. udzieliła powodowemu Bankowi upoważnienia do wypełnienia trzech weksli na sumę odpowiadającą jej zadłużeniu spółki, łącznie z odsetkami i prowizjami powstałymi

z jakiegokolwiek tytułu oraz we wszystkich tych wypadkach, w których bankowi służy prawo żądania swoich wierzytelności przed nadejściem terminu płatności. Bank miał prawo opatrzyć weksle datą płatności według swego uznania oraz uzupełnić go brakującymi elementami, w tym klauzulą bez protestu. Pismem z dnia 2 października 2008 roku powód wypowiedział porozumienie restrukturyzacyjne wraz z aneksem ze skutkiem na dzień

15 października 2008 roku oraz wezwał Spółkę oraz pozwanego do zapłaty kwoty 5.842.919 zł w terminie do dnia 15 października 2008 roku. Po przeprowadzeniu czynności w postępowaniu upadłościowym powodowy Bank w dniu 2 marca 2012 r. wypełnił trzy weksle na sumę łącznie dochodzoną

w pozwie. Treść w/w deklaracji wekslowej oznacza, iż powodowy bank miał prawo opatrzyć przedmiotowe weksle datą płatności według swego uznania, jednakże wykładnia deklaracji nie wskazuje, aby uprawnienie powodowego banku do wypełnienia weksli miało charakter bezterminowy. Podkreślenia wymaga fakt, że o ile nic innego nie wynika z deklaracji, uprawnienie to nie obejmuje prawa wypełnienia weksła po upływie przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego.

Powołując się na treść art. 123 § 1 pkt 1-3 kc oraz art. 124 kc oraz przyjmując, że roszczenie powodowego Banku stało się wymagalne w dniu

16 października 2008 roku, po wypowiedzeniu porozumienia restrukturyzacyjnego ze skutkiem na dzień 15 października 2008 roku Sąd Okręgowy przyjął, że bieg przedawnienia roszczenia powoda wynikającego ze stosunku podstawowego rozpoczął się dnia 16 października 2008 roku. Bezspornym jest w przedmiotowej sprawie, iż postanowieniem z dnia 4 grudnia 2008 roku została ogłoszona upadłość Spółki (...), zaś w dniu 5 marca 2009 roku powód zgłosił do masy upadłości wierzytelność

w łącznej kwocie 5.939.936,59 zł. Zgłoszenie wierzytelności sędziemu komisarzowi przerwało bieg przedawnienia. Na nowo termin trzyletniego przedawnienia rozpoczął swój bieg – stosownie do art. 124 § 1 i § 2 kc – po zakończeniu postępowania upadłościowego spółki (...), czyli po dniu 24 stycznia 2012 roku. Zdaniem Sądu Okręgowego przerwa biegu przedawnienia nie dotyczyła poręczyciela wekslowego, tj. pozwanego bowiem jego odpowiedzialność z wystawcą weksli, tj. spółką (...) - w myśl art. 47 prawa wekslowego – jest solidarna. Z zasad tak ukształtowanej odpowiedzialności

wynika, iż dokonanie jakiejkolwiek czynności wymienionej w art. 123 § 1 pkt 1 kc (do których należy także zgłoszenie wierzytelności

w postępowaniu upadłościowym) przeciwko jednemu z ewentualnych podmiotów odpowiadających solidarnie, nie przerywa biegu przedawnienia

w stosunku do pozostałych dłużników. Zdaniem Sądu Okręgowego powodowy Bank nie kwestionował w toku niniejszego postępowania tej zasady jednakże – wbrew niej – wywodził, że weksle zostały wypełnione przed przedawnieniem roszczenia ze stosunku podstawowego, gdyż bieg terminu przedawnienia został przerwany czynnościami podjętymi przez Bank w postępowaniu upadłościowym spółki (...). Teza ta jest prawdziwa, ale tylko w stosunku do dłużnika głównego, tj. spółki (...) (wystawcy weksli), co do której toczyło się postępowanie upadłościowe. Nie było zaś podstaw do przyjęcia, że przerwanie przedawnienia w stosunku do spółki (...), jest skuteczne także wobec poręczyciela wekslowego, tj. pozwanego J. K.. W niniejszej sprawie nie wykazano, aby przerwany został bieg przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego przeciwko poręczycielowi wekslowemu. Co więcej, na rozprawie w dniu 4 kwietnia 2013 roku pełnomocnik powodowego banku oświadczył, iż przeciwko pozwanemu nie były podejmowane przez powoda żadne postępowania zmierzające bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia powoda. To z kolei potwierdza i nakazuje przyjąć, iż nie zaistniało żadne zdarzenie, które w myśl art. 123 kc skutkowało przerwaniem biegu przedawnienia roszczenia powoda w stosunku do pozwanego. Biorąc zaś pod uwagę fakt, iż przedawnienie ze stosunku podstawowego rozpoczęło swój bieg dnia 16 października 2008 roku, roszczenie powodowego Banku w stosunku do poręczyciela wekslowego J. K. przedawniło się - zgodnie z art. 118 kc - z upływem dnia 16 października 2011 roku. Oznacza to, iż powód wypełniając weksle w dniu 2 marca 2012 roku nie był uprawniony do wypełnienia weksli wobec pozwanego. Pozwany

w niniejszej sprawie podnosił zarzut przedawnienia ze stosunku podstawowego, jako dłużnik solidarny. Zdaniem Sądu Okręgowego zarzut taki ma charakter indywidualny i przysługuje poręczycielowi niezależnie od dłużnika głównego. Przedawnienie przeciwko pozostałemu dłużnikowi solidarnemu - J. K. nadal biegło i zakończyło się przed wypełnieniem weksli a zatem powodowy bank nie miał prawa wypełnić przeciwko pozwanemu przedmiotowych weksli in blanco. Na gruncie zobowiązania wekslowego,

art. 71 zd. drugie prawa wekslowego wyraźnie stanowi, że przerwanie przedawnienia ma skutek jedynie wobec dłużnika wekslowego, którego dotyczy przyczyna przerwania. Pozwany jednakże w niniejszej sprawie podnosił zarzut przedawnienia ze stosunku podstawowego, jako dłużnik solidarny. Zarzut taki ma charakter indywidualny i przysługuje poręczycielowi niezależnie od dłużnika głównego. Sąd Okręgowy powołał się na utrwalony w orzecznictwie sądowym pogląd, że zarzut wypełnienia weksla po upływie terminu przedawnienia zabezpieczonego nim roszczenia ze stosunku podstawowego, jest zarzutem wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym i że zarzut ten przysługuje także poręczycielowi wekslowemu. Treścią upoważnienia do uzupełnienia weksla in blanco, wręczonego w celu zabezpieczenia roszczenia, jest objęcie jedynie uzupełnienie go przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy podzielił zarzuty pozwanego i uchylił nakaz zapłaty oraz oddalił powództwo w całości. Wobec uznania za zasadny zarzutu przedawnienia roszczenia powoda w stosunku do pozwanego, czynienie rozważań odnośnie sumy wekslowej Sąd Okręgowy uznał za zbędne.

Za podstawę rozstrzygnięcia w punkcie II wyroku o kosztach procesu Sąd przyjął określoną w art. 98 § 1 kpc zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Podstawą prawną rozstrzygnięcia z pkt III jest art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od powyższego wyroku złożył powód Bank (...) Spółka Akcyjna w W. zarzucając wyrokowi:

1. naruszenie przepisów postępowania art. 233 § 1 kpc oraz art. 227 kpc polegające na braku wszechstronnego rozważenia przez sąd pierwszej instancji całości zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz:

a) dokonaniu przez sąd w sposób dowolny ustalenia, że pozwany J. K. był stroną stosunku prawnego podstawowego (wynikającego

z umowy kredytu bankowego zawartej przez powodowy Bank (...) i jej aneksów) i dłużnikiem solidarnym ze stosunku podstawowego;

b) bezpodstawnej odmowie dokonania przez sąd pierwszej instancji następujących ustaleń: że pozwany nie był stroną wspomnianego stosunku podstawowego, lecz jedynie dłużnikiem wekslowym oraz, że powód w dniu 26 marca 2012 r. podjął w stosunku do pozwanego czynność zmierzającą bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia wekslowego (roszczenia o zapłatę wynikającego z weksli) poprzez wniesienie pozwu w niniejszej sprawie, chociaż na istnienie tych okoliczności wskazuje materiał dowodowy i które to naruszenie mogło mieć wpływ na wynik sprawy;

2. naruszenie prawa materialnego – art. 10, art. 17, art. 32, art. 47 oraz art. 70 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe poprzez błędną ich wykładnię, polegającą na wadliwym przyjęciu przez sąd, że: w sprawie o zapłatę z weksli pozwanemu poręczycielowi wekslowemu, który nie jest stroną stosunku prawnego podstawowego przysługuje względem wierzyciela wekslowego (powoda) możliwość skutecznego podniesienia zarzutu osobistego ze stosunku podstawowego w postaci przedawnienia wobec pozwanego poręczyciela wekslowego roszczenia ze stosunku podstawowego; że w sprawie tej sąd powinien badać, czy wobec poręczyciela wekslowego niebędącego stroną stosunku podstawowego były podejmowane czynności zmierzające bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia o zapłatę wynikającego ze stosunku podstawowego mające spowodować przerwanie wobec tego poręczyciela wekslowego roszczenia o zapłatę wynikającego ze stosunku podstawowego oraz na błędnej odmowie przyjęcia, że: bieg przedawnienia roszczenia o zapłatę z weksli przeciwko poręczycielowi wekslowemu niebędącemu stroną stosunku podstawowego nie może ulec rozpoczęciu przed uzupełnieniem weksli in blanco; przerwanie przez wierzyciela biegu przedawnienia roszczenia wynikającego ze stosunku podstawowego względem strony tego stosunku będącej jednocześnie wystawcą weksli in blanco (poręczonych przez pozwanego poręczyciela wekslowego) powoduje, że wierzyciel wekslowy jest uprawniony do wypełnienia weksli in blanco wobec poręczyciela w chwili ich uzupełnienia, a tak wypełnione weksle in blanco uznaje się za wypełnione przed przedawnieniem roszczenia ze stosunku podstawowego;

3. naruszenie prawa materialnego – art. 17, art. 32, art. 47 oraz art. 70 i art. 71 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe przez ich niewłaściwe zastosowanie w sprawie polegające na bezpodstawnym uznaniu przez sąd, że przerwanie przez powodowy Bank biegu przedawnienia ze stosunku podstawowego (wynikającego z umowy kredytu bankowego zawartej przez powodowy Bank (...) i jej aneksów) względem spółki (...) nie wywołuje skutku wobec pozwanego w zakresie oceny, czy uzupełnienie przez powoda weksli było zgodne z porozumieniem wekslowym, a w konsekwencji na niezasadnym przyjęciu przez sąd, że: roszczenie wynikające ze stosunku prawnego podstawowego było przedawnione w chwili uzupełnienia przez powoda weksli in blanco, a powód wypełniając weksle in blanco w dniu 2 marca 2012 r. nie był uprawniony do wypełnienia weksli wobec pozwanego; zbędne jest czynienie rozważań odnośnie do sumy wekslowej wynikającej z uzupełnionych przez powoda weksli in blanco – co spowodowało bezzasadne stwierdzenie przez sąd, że nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym podlegał uchyleniu a powództwo oddaleniu w całości.

Wskazując na przedstawione zarzuty skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie powództwa w całości poprzez utrzymanie w mocy w całości nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanego przez Sąd Okręgowy w Lublinie w dniu 30 marca 2012 r. w sprawie sygn. I Nc 73/12 i zasądzenie od pozwanego na rzecz powodowego Banku kosztów procesu wywołanych wniesieniem przez pozwanego zarzutów od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania, z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powodowego Banku zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności odnieść się należy do zarzutu naruszenia przepisów prawa procesowego, albowiem zarzut naruszenia prawa materialnego może być właściwie oceniony wyłącznie na tle prawidłowo ustalonego stanu faktycznego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut naruszenia zarówno przepisu art. 227 kpc jak też art. 233 § 1 kpc należy uznać za chybiony. Przepis art. 227 kpc ma zastosowanie przed podjęciem rozstrzygnięć dowodowych i uprawnia sąd do selekcji zgłoszonych dowodów, jako skutku przeprowadzonej oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć.

W konsekwencji twierdzenie, że przepis ten został naruszony przez sąd rozpoznający sprawę ma rację bytu tylko w sytuacji, gdy wykazane zostanie, że sąd przeprowadził dowód na okoliczności niemające istotnego znaczenia w sprawie i ta wadliwość postępowania dowodowego mogła mieć wpływ na wynik sprawy, a jego pośrednie naruszenie może polegać na odmowie przeprowadzenia przez sąd dowodu z uwagi na powołanie go do udowodnienia okoliczności niemających istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w sytuacji, kiedy ocena ta była błędna (por. wyrok SN z dnia 11 lipca 2012 r. sygn. II CSK 677/11, Lex nr 1228438). Do naruszenia art. 227 kpc dochodzi w sytuacji, gdy sąd odmówił przeprowadzenia dowodu na fakty mające istotne znaczenie w sprawie, błędnie uznając, że nie mają one takiego charakteru (wyrok SN z dnia 4 października 2012 r. sygn. I CSK 124/12, Lex nr 1250552). Sytuacja taka w sprawie nie zachodzi. Sąd Okręgowy przeprowadził wszystkie zawnioskowane przez powoda dowody. Skarżący nie powołuje się na fakt odmowy przeprowadzenia dowodów na okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia.

Za chybiony należy też uznać zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc. Aby zarzucić skutecznie naruszenie przepisu art. 233 § 1 kpc skarżący powinien wskazać, jaki konkretnie dowód mający istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy sąd uznał za wiarygodny i mający moc dowodową albo za niewiarygodny i niemający mocy dowodowej, i w czym przy tej ocenie przejawia się naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów (por. wyrok SN z 18.01.2002 r. sygn. I CKN 132/01, Lex nr 53144). Stwierdzić także należy, iż jeżeli z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne

i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok SN

z 27.09.2002 r. sygn. II CKN 817/00, Lex nr 56906). Apelacja tak wymaganych zarzutów nie przedstawia i nie wykazuje, aby ocena dowodów oraz oparte na niej wnioski były dotknięte powyższymi uchybieniami. Wbrew twierdzeniom apelacji Sąd Okręgowy dokonał wszechstronnej oceny materiału dowodowego, albowiem uwzględnił całość zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Ponadto ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji dotyczące faktu zawarcia umowy kredytowej, stron umowy, rodzaju zabezpieczenia kredytu, wystawienia weksli, wystawienia deklaracji wekslowych i ich treści oraz przebiegu postępowania upadłościowego w odniesieniu do zgłoszenia wierzytelności do masy upadłości zostały ustalone zgodnie z twierdzeniami powoda i były w zasadzie pomiędzy stronami bezsporne. Sąd Okręgowy zgodnie

z twierdzeniami skarżącego ustalił, że stronami umowy o kredyt był powodowy Bank i nieuczestnicząca w sporze Spółka (...). Ustalił też, że pozwany dokonał poręczenia wekslowego na wekslach in blanco i fakt zaciągnięcia ważnego poręczenia wekslowego nie budził wątpliwości Sądu Okręgowego. Spór sprowadza się zatem nie do kwestii wadliwej oceny dowodów, ale wadliwej oceny prawnej dotyczącej kwestii wypełnienia weksla zabezpieczającego ustalone w sprawie wierzytelności z umowy kredytowej, niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej oraz dopuszczalności zgłoszenia takiego zarzutu przez poręczyciela. Okoliczności te nie dotyczą faktów i nie świadczą o naruszeniu art. 233 § 1 kpc. Ubocznie wskazać należy, iż co do zasady trafnie Sąd Okręgowy wskazał, iż powodowy Bank nie podejmował czynności zmierzających bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia, ale dotyczyło to sytuacji przed wypełnieniem weksla i oczywiście przed wytoczeniem niniejszego powództwa. Przy czym okoliczność ta nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie można natomiast odmówić słuszności zarzutom apelacji dotyczącym naruszenia prawa materialnego.

Na wstępie należy stwierdzić, iż Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, iż odpowiedzialność pozwanego jest odpowiedzialnością poręczyciela wekslowego. Przedstawione przez ten sąd teoretyczne wywody dotyczące charakteru i istoty tej odpowiedzialności są prawidłowe i nie ma podstaw do ich zakwestionowania. Trafnie też Sąd Okręgowy przyjął, na podstawie treści znajdujących się w aktach deklaracji wekslowych Spółki będącej wystawcą weksła oraz pozwanego, iż powodowy Bank był upoważniony do wypełnienia weksli in blanco datą płatności według własnego uznania, przy czym uprawnienie to nie obejmowało prawa wypełnienia weksła po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego. Błędnie natomiast Sąd Okręgowy przyjął, iż przedmiotowe weksle zostały wypełnione po upływie terminu przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej tymi weksłami, a tym samym błędnie przyjął, iż weksle zostały wypełnione niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej. Skutkuje to uznaniem zarzutu naruszenia art. 10 i art. 32 prawa wekslowego podniesionego w apelacji za zasadny. Odnosząc się w pierwszej kolejności do zgłaszanej przez skarżącego kwestii dopuszczalności podniesienia przez poręczyciela wekslowego zarzutu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego stwierdzić należy, iż dopuszczalność podniesienia takiego zarzutu nie budzi wątpliwości w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 3 listopada 2010 r. Sąd Najwyższy stwierdził, iż treścią upoważnienia do uzupełnienia weksła in blanco, wręczonego w celu zabezpieczenia roszczenia, jest objęcie jedynie uzupełnienie go przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu a zarzut uzupełnienia weksła po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego przysługuje także poręczycielowi (sygn. V CSK 142/10, Lex nr 737290). W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy przytoczył szereg sygnatur wyroków, w których zaprezentował taki sam pogląd, co uprawnia do uznania tego poglądu za jednolity. A zatem pozwany jako poręczyciel wekslowy miał prawo bronić się podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego. Nie oznacza to jednak, że w niniejszej sprawie doszło do uzupełnienia weksli in blanco po upływie terminu przedawnienia tego roszczenia. Przedawnienie roszczenia ze stosunku podstawowego, zgodnie

z regułą art. 120 kc rozpoczyna bieg od dnia, w którym świadczenie ze stosunku podstawowego stało się wymagalne. Z niekwestionowanych ustaleń sądu pierwszej instancji wynika, że roszczenie powodowego Banku stało się wymagalne w dniu 16 października 2008 r. i w tej dacie rozpoczął się bieg terminu przedawnienia roszczenia powoda ze stosunku podstawowego. Z uwagi na ogłoszenie upadłości kredytobiorcy i dokonanie zgłoszenia wierzytelności powodowego Banku do masy upadłości w postępowaniu upadłościowym w dniu 5 marca 2009 r. doszło do przerwania biegu przedawnienia. Postępowanie upadłościowe zostało zakończone postanowieniem z dnia 24 stycznia 2012 r. co z uwagi na treść art. 124 kc oznacza, że w dniu wypełnienia weksli czyli w dniu 2 marca 2012 r. nie było przedawnione roszczenie powodowego Banku

z przedmiotowej umowy wobec kredytobiorcy, zabezpieczone weksłami poręczonymi przez pozwanego, niezależnie od tego czy zostanie przyjęty 2 czy 3-letni termin przedawnienia. Takie ustalenie Sądu Okręgowego jest prawidłowe. Ubocznie w tym miejscu należy stwierdzić, iż nawet przy przyjęciu, tak jak wskazuje pozwany w zarzutach od nakazu zapłaty, że roszczenie powodowego Banku stało się wymagalne w dniu 1 lipca 2008 r., to także z uwagi na w/w czynności w postępowaniu upadłościowym nie doszło do jego przedawnienia w dacie wypełnienia weksli.

Powyższe prawidłowe rozważania, doprowadziły jednak Sąd Okręgowy do błędnego wniosku, iż „roszczenie powodowego Banku w stosunku do poręczyciela wekslowego przedawniło się z upływem dnia 16 października 2011 roku”. Jakkolwiek poprawny co do zasady jest pogląd sądu, iż przerwa biegu przedawnienia ma skutek tylko wobec tego dłużnika solidarnego, którego zdarzenie dotyczy, to jednak pogląd ten nie ma zastosowania w okolicznościach sprawy niniejszej. Całkowicie chybione jest bowiem stanowisko, że roszczenie powoda przeciwko pozwanemu jako poręczycielowi wekslowemu mogło przedawnić się przed wypełnieniem weksła. Przede wszystkim wskazać należy, iż dopiero z chwilą całkowitego wypełnienia weksła in blanco powstaje bezwarunkowe, nadające się do realizacji zobowiązanie wekslowe określonej treści. Dlatego działania podejmowane przez posiadacza weksła gwarancyjnego in blanco przed całkowitym wypełnieniem blankietu weksła, zmierzające do uzyskania dobrowolnego wykonania zobowiązania przez osoby mogące odpowiadać w przyszłości z weksła, nie mają wpływu na powstanie zobowiązania

wekslowego i rozpoczęcie biegu terminu jego przedawnienia (por. wyrok SN z dnia 19 grudnia 2007 r., sygn. V CSK 323/07, Lex nr 361457).

Z chwilą wręczenia weksła in blanco dochodzi między wystawcą weksła a jego odbiorcą do zawarcia tylko umowy ukierunkowanej na powstanie zabezpieczenia wekslowego. Zatem przed wypełnieniem weksli przez uprawnioną osobę nie powstaje zobowiązanie wekslowe. Skoro pozwany był dłużnikiem wekslowym, nie był stroną stosunku zobowiązaniowego, który zabezpieczały weksle, to do momentu wypełnienia weksli nie rozpoczął bieg terminu przedawnienia wobec niego i roszczenie przeciwko niemu nie mogło ulec przedawnieniu przed wypełnieniem weksli. Czym innym jest przedawnienie roszczenia ze stosunku podstawowego, a czym innym przedawnienie wekslowe. Niesłusznie Sąd Okręgowy połączył okoliczności, które przerwały bieg przedawnienia roszczenia wobec zobowiązanego ze stosunku podstawowego z biegiem terminu przedawnienia wobec awalisty wekslowego. Przedawnienie praw z weksła in blanco nie rozpoczyna biegu do czasu wypełnienia weksła. Przedawnienie roszczenia z weksła wręczonego bez wypełnienia daty płatności i bez zastrzeżeń, co do tej daty, rozpoczyna się

z dniem płatności wpisanym na wekslu przez wierzyciela wekslowego (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 1938 r.). Jak wynika z poczynionych ustaleń faktycznych, strony zobowiązania wekslowego nie zawarły żadnego porozumienia, co do konkretnej daty płatności a wręcz przewidziały, że powód może opatrzyć weksel datą płatności, według własnego uznania. Inną natomiast kwestią jest dopuszczalność uzupełnienia blankietu weksła in blanco datą płatności, która następuje po upływie terminu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego. Skoro jak wyżej wskazano roszczenie ze stosunku podstawowego, czyli w stosunku do zobowiązanego z tego stosunku, nie uległo przedawnieniu w momencie wypełnienia weksli (z uwagi na skutki związane ze zgłoszeniem wierzytelności w zakresie przerwy biegu przedawnienia), to zarzut wypełnienia weksli niezgodnie z porozumieniem jest niesłuszny. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie może budzić wątpliwości, iż skoro nie doszło do przedawnienia roszczenia powoda wobec kredytobiorcy z przedmiotowej umowy kredytowej do dnia wypełnienia weksli, to powodowy Bank był uprawniony do ich wypełnienia. Odmienne poglądy Sądu Okręgowego jest

w ocenie Sądu Apelacyjnego wadliwy i prowadzi do uznania zasadności zarzutu naruszenia art. 10 i 32 prawa wekslowego. Stanowisko Sądu Apelacyjnego jest tożsame ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w w/w wyroku

z dnia 19 grudnia 2007 r. jak też w wyroku z dnia 19 listopada 2004 r. (sygn.

V CK 228/04, Lex nr 157380) i z dnia 14 lutego 2008 r. (sygn. II CSK 522/07, Lex nr 496389). W tej ostatniej sprawie Sąd Najwyższy uchylając wyrok wskazał, iż ocena słuszności zarzutu nieprawidłowego wypełnienia weksła zależy także od tego, czy rzeczywiście w chwili wypełnienia weksła upłynął termin przedawnienia ze stosunku podstawowego ze względu na czynności jakie podejmował wcześniej wierzyciel wobec pożyczkobiorcy (jak np. pozew, wniosek o wszczęcie egzekucji), uznając tym samym, iż mają one wpływ na ocenę biegu terminu przedawnienia roszczenia ze skutkami powodującymi dopuszczalność wypełnienia weksli in blanco skutecznie wobec poręczyciela. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w sytuacji, gdy deklaracja wekslowa nie zawiera żadnych ograniczeń czasowych wypełnienia weksli, to oznacza, że może być on wypełniony do momentu przedawnienia roszczenia i to niezależnie od tego czy doszło do wydłużenia terminu przedawnienia na skutek zdarzeń powodujących przerwę biegu przedawnienia. Skutki przerwy biegu przedawnienia nie zostały wyłączone treścią deklaracji wekslowej. Wskazać także należy, że skoro przed wypełnieniem weksła nie powstało zobowiązanie wekslowe pozwanego, to nie można mówić o istnieniu przed tą datą solidarnej odpowiedzialności, o której mowa w art. 47 prawa wekslowego. Dlatego też przepis ten, regulujący odpowiedzialność dłużników wekslowych nie może być stosowany do sytuacji dłużnika ze stosunku podstawowego przed wypełnieniem weksła. Z tych względów, dla oceny prawnej roszczenia przepis ten nie ma zastosowania. Natomiast nie ma podstaw do stwierdzenia jego naruszenia w odniesieniu do dopuszczalności dochodzenia roszczenia przeciwko poręczycielowi na drodze sądowej.

Wskazać też należy, iż Sąd Apelacyjny nie podzielił odmiennego poglądu dotyczącego skutków przerwy biegu przedawnienia dla oceny przedmiotowego zarzutu wyrażonego w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2011 r. (sygn. IV CSK 371/10) z uwagi na mało przekonującą argumentację

i brak rozróżnienia pozycji dłużnika wekslowego w stosunku do dłużnika ze stosunku podstawowego, w przeciwieństwie do pogłębionej argumentacji zawartej we wcześniej wymienionych wyrokach.

Reasumując powyższe rozważania wskazać należy, iż Sąd Apelacyjny podziela stanowisko skarżącego, iż przedmiotowe weksle zostały wypełnione w sposób prawidłowy, zgodnie z deklaracją wekslową, gdyż nie doszło do przedawnienia roszczenia zabezpieczonego wekslami.

W ocenie Sądu Apelacyjnego bezzasadne są natomiast zarzuty naruszenia art. 17 prawa wekslowego, gdyż przepis ten nie miał w sprawie zastosowania. Podobnie chybiony jest zarzut naruszenia art. 70, 71 w zw. z art. 103 prawa wekslowego. Przepisy te nie stanowiły podstawy rozstrzygnięcia. Nie były przez sąd stosowane i nie było podstaw do ich zastosowania. Sąd Okręgowy nie przyjął bowiem, aby doszło do przedawnienia roszczenia wekslowego wobec pozwanego. Jest niekwestionowane, że roszczenie wekslowe przeciwko poręczycielowi (tak samo jak przeciwko wystawcy weksła własnego (art. 32, 70 w związku z art. 103 i 104 Prawa wekslowego - por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 1981 r., IV PRN 6/81, OSNC 1981/11/225; z dnia 19 grudnia 2007 r., sygn. V CSK 323/07, Lex nr 361457) ulega przedawnieniu z upływem trzech lat od dnia płatności weksła, co odnosi się także do weksła in blanco, w którym data płatności została wpisana przez wierzyciela wekslowego. Porównanie dat płatności weksli oraz wytoczenia opartego na wekslach pozwu wskazuje w sposób oczywisty, iż do takiego przedawnienia nie doszło. Podkreślić należy, iż pozwany nie podnosił zarzutu przedawnienia roszczenia wekslowego, tylko zarzut niewłaściwego wypełnienia weksła. Także Sąd Okręgowy nie badał kwestii przedawnienia praw z weksli w stosunku do pozwanego.

Odnosząc się do kwestii prawidłowości sumy wekslowej, to trudno uznać za błąd Sądu Okręgowego pominięcie ustaleń dotyczących prawidłowości określenia sumy wekslowej, w sytuacji gdy przyjął on, że doszło do nieprawidłowego wypełnienia weksli w sposób skutkujący oddaleniem powództwa w całości. Z uwagi jednak na odmienne stanowisko Sądu Apelacyjnego co do prawidłowości wypełnienia weksli i objęcie powyższej kwestii zarzutami od nakazu zapłaty, stwierdzić należy, iż zarzut wadliwego określenia sumy wekslowej jest bezzasadny i nie został przez pozwanego wykazany. Jest poza sporem, iż weksel nie wykracza poza sumę określoną w deklaracji wekslowej. Obowiązkiem pozwanego było wykazanie, że kwota wierzytelności jest inna niż wskazana na wekslu. W wyroku z dnia 24 listopada 2009 r. Sąd Najwyższy stwierdził, że wydanie wierzycielowi weksła stwarza domniemanie istnienia wierzytelności w wysokości sumy wekslowej i przerzuca w ten sposób ciężar dowodu przeciwnego na dłużnika, gdy tymczasem w braku weksła dowód istnienia wysokości wierzytelności obciąża wierzyciela (sygn.

V CSK 129/09, Lex nr 688047). Pozwany takiego dowodu nie przedstawił. Ubocznie należy zauważyć, iż w świetle dokumentów przedstawionych przez powodowy Bank, niezależnie od dokumentu weksli, stanowiących zgłoszenie wierzytelności brak jest podstaw do twierdzenia o błędnym określeniu wysokości sumy wekslowej. Skoro zadłużenie z tytułu niespłaconego kredytu tylko co do należności głównej wynosiło 3.663.647,23 zł a wypłacono powodowi w toku postępowania upadłościowego w ramach kat. III i IV łącznie kwotę 1.803.323,80 zł, to pozostała do zapłaty sama należność główna przekracza sumy wpisane w wekslach /k.76, 88, 90-91/.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny uznając za zasadne zarzuty apelacji zmienił zaskarżony wyrok na mocy art. 386 § 1 kpc w ten sposób, że utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 30 marca 2012 r. zobowiązujący pozwanego do zapłaty na rzecz powodowego Banku dochodzonej kwoty z odsetkami oraz kosztami procesu. Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do zasądzenia na rzecz powodowego Banku dodatkowych kosztów procesu za

I instancję, gdyż ich powstania pełnomocnik powoda nie określił i nie wykazał ich poniesienia.

Z uwagi na uwzględnienie apelacji Sąd Apelacyjny na mocy art. 98 § 1 i § 3 kpc w zw. z art. 99 kpc i art. 108 § 1 kpc zasądził od pozwanego na rzecz powodowego Banku koszty procesu za II instancję obejmujące opłatę od apelacji (85.000 zł) oraz wynagrodzenie pełnomocnika (5.400 zł) według stawek minimalnych.